

Den smukke krig

Sammen med Fassbinder tegner Werner Herzog sig som sin generations vigtigste tyske instruktør. Han er født i München 1942, og er uddannet delvis der og i Pittsburgh, USA. Som 14-årig konverterede han til katolicismen og besluttede sig samtidig for at blive filminstruktør. Vi kender ham selvfølgelig fra værker som 'Aguirre, Wrath of God', 'Nosferatu', 'Woyzeck' og 'Fitzcarraldo'. Senest har han gjort sig bemærket med dokumentarfilmene, 'Lessons of Darkness' og 'Bells from the Deep', og Kosmorama Night har hermed den store glæde at kunne invitere læserne til at se netop disse to værker.

Lessons of Darkness

Ien af sine bøger beskriver Ernst Jünger de allierede styrkers bombardement af en fransk by under 2. verdenskrig: Sirenernes hvinen og panikslagne borgere, der styrtede ned i nærmeste kælder – undtagen Jünger! Med et glas champagne i hånden gik han ud på sin balkon og nød den ufattelige skønhed ved synet af en by i flammer, alting slået løs af eksplosionerne. Den røde himmel. Tårne, der knækker midt over. Katedraler i lys lue. Larmen fra bombenedslag og brændende tage...

Krig har en æstetisk dimension, og frem til 1. verdenskrig var der næppe en kunstner, der ville benægte dette; men efter rædslerne i 2. verdenskrig har kunsten og medicinerne i den vestlige verden holdt sig til udelukkende at fremstille begrebet ud fra politiske eller etiske synspunkter. Man udtrykker sig – afhængig af situationen – om det onde i krigens væsen eller om krigen som en national forpligtelse. Men der er aldrig nogen, der har mod til at reflektere over krigen som en ren og skær æstetisk oplevelse.

Werner Herzog turde ikke, og det gør hans film *Lektionen in Finsternis* (Lessons of Darkness) til et temmelig forskruet værk. Han tog til Kuwait så snart nyheden om de flygtende irakiske soldaters hævnerrige ildspåsættelser af oliefelterne kom frem. Krigskorrespondenter og CNN berettede om utrolige hændelser: et næsten overnaturligt landskab af apokalyptisk katastrofe. Himlen sort som tjære, olieregn og jorden dækket af oliesøer i hvis genskin det eneste lys kommer fra flammerne. Middelalderlige visioner om helvede var pludselig en realitet – alt dette kun et par timers flyrejse væk: Herzog, der altid har skildret manier større end livet selv og dramaer af destruktiv skønhed, kunne ikke modstå fristelsen til at drage til olieålet.

Billederne, han fik, er i sandhed storladne. Fotograferet næsten udelukkende fra helikopter indfanger de den utrolige gru, det besynderlige i situationen og den surrealistiske skønhed ved dette enorme undergangslandskab med en uhyggelige intensitet. Som tilskuer er det lige før man selv mærker den ulidelige hede fra de tårnhøje søjler af ild. Og man føler stilheden fra den omkringliggende ørken – synes at opleve luftens oliedråber gennemløde ens tøj.

Dommedagsrøst

Billeder fra den yderste dag – dommens dag. Herzog favner denne tanke mere end godt er for filmen. Når han på filmens lydspor læser højt fra Johannes' Åbenbaring, tror man simpelt hen ikke på hans prætentiose apokalyptetolkninger. Det gør det ikke bedre, at han oveni købet messer ordene på et engelsk, der er præget af en hæftig tysk accent. Og burde der ikke være en lov, der forbød filmskabere at klistre rallyden over med tykflydende, dyster klassisk musik?

Det værste er nu immervæk, at han bruger Johannes' Åbenbaring: I første indstilling ser man fra en hel-